Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	9 juli 2024
Portefeuille(s)	Openbare Orde en Veiligheid
Portefeuillehouder(s):	Burgemeester Halsema
Behandeld door	Openbare Orde en Veiligheid, 5.1, 2, e @amsterdam.nl
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Veldhuijzen inzake fotograferen en filmen van vreedzame demonstranten

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 3 april 2024 heeft het lid Veldhuijzen het college vragen gesteld inzake het fotograferen en filmen van vreedzame demonstranten. Onderstaand treft u de beantwoording van de vragen aan.

Toelichting
Op zaterdag 30 maart 2024 demonstreerden honderden klimaatactivisten en demonstranten naast de A10 ter hoogte van het voormalige ING-hoofdkantoor. Daarbij - en ook op andere plekken waar klimaatactivisten en demonstranten bezig waren met deze demonstratie - fotografeerde en filmde de politie iedereen met foto- en videocamera's. Sommige fotocamera's hadden enorme telelenzen, waardoor klimaatactivisten en demonstranten vanaf honderden meters nauwkeurig vastgelegd konden worden. Dit gebeurde eerder al bij verschillende Palestina demonstraties. Gefotografeerd en gefilmd worden door de politie is voor activisten zeer intimiderend, omdat de politie een landelijke database heeft met tienduizenden Nederlanders die een zogeheten CTER-code hebben (of zoals politie het zegt: subject van CTER zijn), waarover Follow The Money op 24 oktober 2023 berichtte1 . CTER staat voor Contra-Terrorisme, Extremisme en Radicalisering.

Demonstreren kan al genoeg zijn om in die database terecht te komen. Beeldmateriaal wordt ook naar andere landen en Europol gestuurd. Zo stuurde de politie op 29 mei 2018 een foto van de bekende activist Frank van der Linde naar de Federale Recherche in Duitsland. Uit rechtbankdocumenten blijkt dat de Federale Recherche op haar beurt vervolgens vragen stelde aan de Nederlandse politie of een door de Duitse politie gefotografeerde persoon Frank van der Linde was. Uit rechtbankdocumenten blijkt ook dat de politie tot tweemaal toe foto's van de bekende activist Els Rijke naar de Federale Recherche in Duitsland stuurde. Op 27 mei 2021 vroeg de Nederlandse politie de Duitse collega's expliciet om informatie over haar te verzamelen bij de demonstratie "Gemeinsam Gegen Vion" op 29 mei 2021 in Bad Bramstedt. Ook verstrekte de Nederlandse politie op 10 januari 2023 aan de Duitse collega's een foto van haar over haar aanwezigheid bij de protesten in Lutzerath. Al deze berichten die naar het buitenland gestuurd werden waren gelabeld "Crime Area Terrorisme". Uit rechtbankdocumenten blijkt dat de politie berichten over activisten die naar het buitenland worden verstuurd standaard labelt met terrorisme. Onze fractie vindt dit bijzonder kwalijk, en wij hebben een aantal vragen over rechtmatigheid, en de rol van de driehoek in deze kwestie

Gezien het vorenstaande stelt ondergetekende, namens de fractie van Lijst Ahmadi Veldhuyzen, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen:

1. Weet de burgemeester dat de politie alle - in ieder geval de meeste klimaatactivisten en demonstranten - vastgelegd heeft op foto en video?

Antwoord: Nee.

2. Wat vindt de burgemeester hiervan?

Antwoord: Elk politieoptreden, dus ook als het gaat om het fotograferen dan wel filmen is gebonden aan wet- en regelgeving en de rechtsbeginselen proportionaliteit en subsidiariteit.

3. Wat is de wettelijke grondslag voor het filmen en fotograferen van activisten en demonstranten tijdens een vreedzaam protest?

Antwoord: De politie mag persoonsgegevens verwerken in het kader van de uitvoering van de politietaak zoals bedoeld in art. 3 van de politiewet (bescherming van de openbare orde, (strafrechtelijke)handhaving en de hulpverleningstaken). In de artikelen 8, 9, 10 en 13 van de Wpg staan de doelen waarvoor de politiegegevens verwerkt kunnen worden.

4. Heeft de burgemeester hier toestemming voor gegeven?
I. Zo ja, waarom?
II. Zo nee, waarom niet?

Antwoord: De verwerking van persoonsgegevens gebeurt op basis van artikel 3 politiewet. Dit is een zelfstandige bevoegdheid van de politie die geen toestemming behoeft van de burgemeester.

5. Heeft het OM hiervoor toestemming gegeven?
I. Zo ja, waarom?
II. Zo nee, waarom niet?

Antwoord: De verwerking van persoonsgegevens gebeurt op basis van artikel 3 politiewet. Dit is een zelfstandige bevoegdheid van de politie die geen toestemming behoeft van het OM.

6. Waarom heeft de politie dit beeldmateriaal verzameld?

Antwoord: Ten tijde van de verboden blokkade van de A10 heeft de politie op grond van artikel 3 Politiewet met het oog op het voorkomen van gevaarlijke situaties en het handhaven van de rechtsorde beeldmateriaal vervaardigd en verzameld vanwege de gevaarlijke situaties die bij de eerdere demonstraties op en rond de A10 waren ontstaan door handelingen van automobilisten, voetgangers en fietsers die kennelijk dienden tot het forceren van een blokkade.

Het betreden van een snelweg door voetgangers en fietsers, ook op de vluchtstrook, veroorzaakt een zeer gevaarlijke situatie, en is een strafbaar feit op grond van artikel 42 lid 1 en artikel 43 lid 3 RVV en in veel gevallen ook op grond van artikel 5 WVW.

Ten tijde van de verboden blokkade van de A10 heeft de politie op gezag van de Officier van Justitie na het ontstaan van een verdenking jegens een aantal verdachten met het oog op de opsporing van een of meer strafbare gedraging(en) beeldmateriaal verzameld.

7. Wat gaat de politie doen met dit beeldmateriaal?

Antwoord: De beelden worden gebruikt om onderzoek te doen naar eventueel strafbare feiten.

8. Is de politie bevoegd om dit beeldmateriaal te verwerken?
I. Zo ja, op welke wettelijke grondslag?

Antwoord: Zie antwoord op vraag 3.

9. Vindt de burgemeester het filmen en fotograferen van activisten en demonstranten proportioneel en noodzakelijk in een democratische samenleving?

Antwoord: zie antwoord vraag 2.

10. Is de politie bevoegd om de beelden te bewaren?
I. Zo ja, op welke wettelijke grondslag, waar en hoe lang?

Antwoord: Ja, de politie is bevoegd om beelden te bewaren. Dit is vastgelegd in de Wet Politiegegevens. In onder andere artikel 8, 9, 10 en 14 van de Wet politiegegevens

11. Hoelang gaat de politie de beelden bewaren?

Antwoord: De bewaartermijnen vloeien voort uit art. artikelen 8, zesde lid, 9, vierde lid, en artikel 10, zesde lid en artikel 14 van de Wpg. Welke termijn van toepassing is, is afhankelijk van het doel van de verwerking.

12. Is er een kans dat het beeldmateriaal naar het buitenland wordt gestuurd, bijvoorbeeld naar Europol?
I. Zo ja, wat vindt de burgemeester hier van?

Antwoord: Nee, Europol draait onderzoeken waarbij sprake is van grensoverschrijdende criminaliteit. Hierbij valt te denken aan drugshandel, wapenhandel, mensensmokkel etc. Er is in dit geval geen aanleiding om beeldmateriaal met Europol te delen.

13. Wat vindt de burgemeester ervan dat dit soort berichten naar het buitenland gelabeld worden met "Crime Area Terrorisme"?

Antwoord: zie antwoord op vraag 12

14. Kan de burgemeester garanderen dat op het beeldmateriaal geen gezichtsherkenning wordt toegepast, ook niet indirect (bijvoorbeeld door data te delen met derden zoals Europol die het beeldmateriaal analyseren, om het vervolgens met de namen van mensen die zichtbaar zijn retour te sturen)?

Antwoord: De burgemeester ziet geen aanleiding dat sprake zou zijn van (indirecte) gezichtsherkenning.

15. Erkent de burgemeester dat het filmen en fotograferen van activisten en demonstranten als intimiderend ervaren kan worden, en burgers kan ontmoedigen om gebruik te maken van hun demonstratierecht?

Antwoord: Er zijn geen actuele concrete signalen bekend dat het fotograferen en filmen mensen ervan weerhoudt om te gaan demonstreren. De burgemeester is voortdurend waakzaam dat het optreden van de driehoek inzake het demonstratierecht niet leidt tot een zogenaamd "chilling effect".

16. Kunnen burgers de beelden waarop zij zichtbaar zijn opvragen?
I. Zo ja, hoe?

Antwoord: Een burger kan via de WPG een inzageverzoek doen inzake de eigen persoonsgegevens.

17. Wat kunnen burgers doen als ze vinden dat het filmen en fotograferen niet proportioneel en noodzakelijk was?

Antwoord: Zie antwoord vraag 18.

18. Wie controleert de verwerking van de beelden en eventuele gegevens die hierbij verwerkt worden, en hoe?

Antwoord: De politie heeft een functionaris gegevensbescherming (FG). De FG houdt intern toezicht op de toepassing en naleving van de privacywetgeving en signaleert en adviseert de politie hierover. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) houdt als nationale toezichthouder toezicht op de toepassing van de privacywetgeving. Wie klachten heeft over het gebruik van persoons- of politiegegevens door de politie kan bij de AP terecht.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Femke Halsema
Burgemeester